

Общественото мнение за корупцията в България

ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ

ОТ СОЦИОЛОГИЧЕСКО ИЗСЛЕДВАНЕ

Февруари 1999

СЪДЪРЖАНИЕ

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО	3
ОСНОВНИТЕ ПРОБЛЕМИ, ПРЕД КОИТО Е ИЗПРАВЕНА БЪЛГАРИЯ	4
КОРУПЦИОННИ ИНДЕКСИ	5
НАГЛАСИ СПРЯМО КОРУПЦИЯТА	6
КОРУПЦИОННИ ДЕЙСТВИЯ	8
ОЦЕНКИ ЗА РАЗМЕРИТЕ НА КОРУПЦИЯТА	10
ОЧАКВАНИЯ ЗА ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА КОРУПЦИЯТА	14

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Изводка

Национално представително изследване на населението, обхващащо 1143 респонденти.

Метод на изследването

Методът на изследване е персонално стандартизирано интервю.

Полева работа

Полевата работа беше извършена от 06.02 до 20.02 1999 год.

**ОСНОВНИТЕ ПРОБЛЕМИ, ПРЕД
КОИТО Е ИЗПРАВЕНА
БЪЛГАРИЯ**

Корупцията е сред петте най-важни проблеми, пред които е изправена България днес.

ТАБЛИЦА 1. ОСНОВНИТЕ ПРОБЛЕМИ, ПРЕД КОИТО Е ИЗПРАВЕНА БЪЛГАРИЯ

Безработицата	58,40 %
Ниските доходи	51,30 %
Престъпността	45,40 %
Корупцията	38,50 %
Бедността	31,60 %
Високите цени	22,90 %
Политическата нестабилност	17,70 %
Здравеопазването	11,50 %
Замърсяването на околната среда	3,60 %
Образованието	2,70 %
Етническите проблеми	2,10 %

Интервюираните са посочвали до три фактора, поради което сборът от процентите надхвърля 100.

База: N= 1143

КОРУПЦИОННИ ИНДЕКСИ

- Корупционните индекси са основен продукт на *Системата за мониторинг на корупцията* (СМК) на Коалиция 2000. Техните стойности се актуализират на всеки 3 месеца на основата на данни от емпирични изследвания.
- Корупционните индекси приемат стойности от 0 до 10.
- Колкото стойността на индексите е по-близо до 10, толкова по-негативни са оценките за състоянието на корупцията в страната.
- Индексите, чиято числова стойност клони към 0 показват максимална близост до идеала за “общество без корупция”.
- Корупционните индекси са групирани в няколко категории:
  - нагласи спрямо корупцията;
  - корупционни действия;
  - оценки за размерите на корупцията;
  - корупционни очаквания.

НАГЛАСИ СПРЯМО КОРУПЦИЯТА

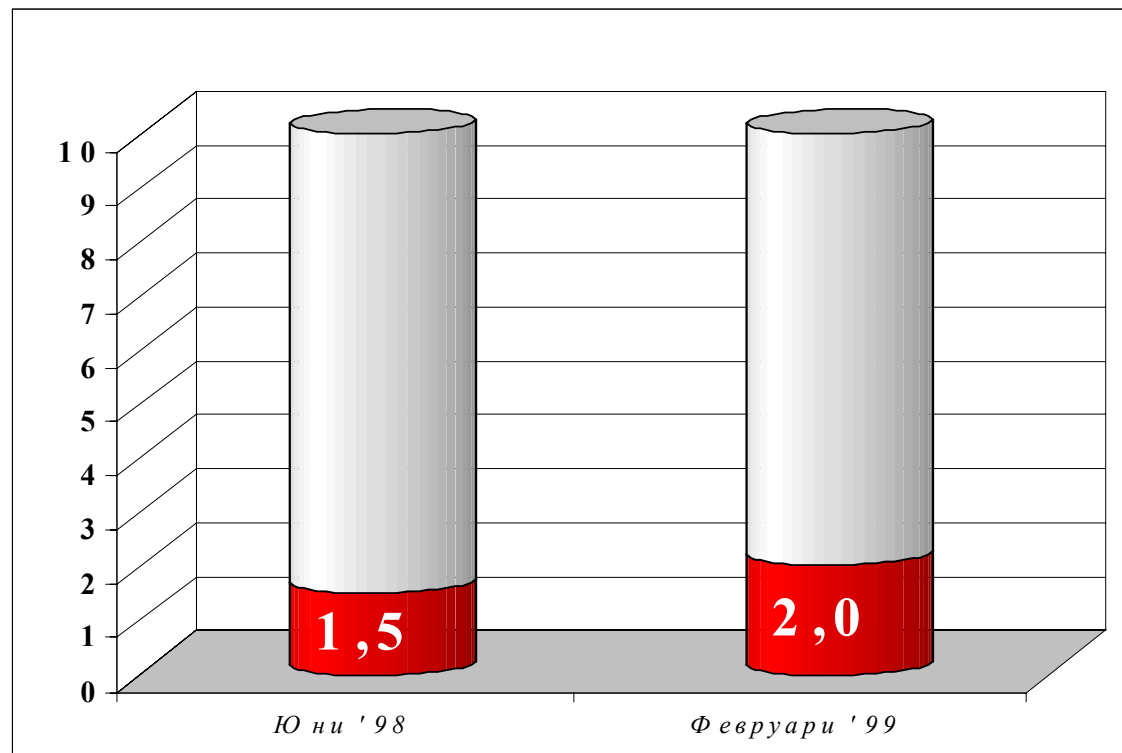
Принципна допустимост

Показва равнището на ценностната приемливост на различни корупционни практики.

Корупцията се възприема, като социално и морално неприемлива. Стойността на индекса е **2.0**.

Очертава се слаба тенденция на увеличаване на толерантността спрямо типичните корупционни практики - получаване на пари, подаръци или услуги от служители в обществения сектор.

ГРАФИКА 1. ПРИНЦИПНА ДОПУСТИМОСТ

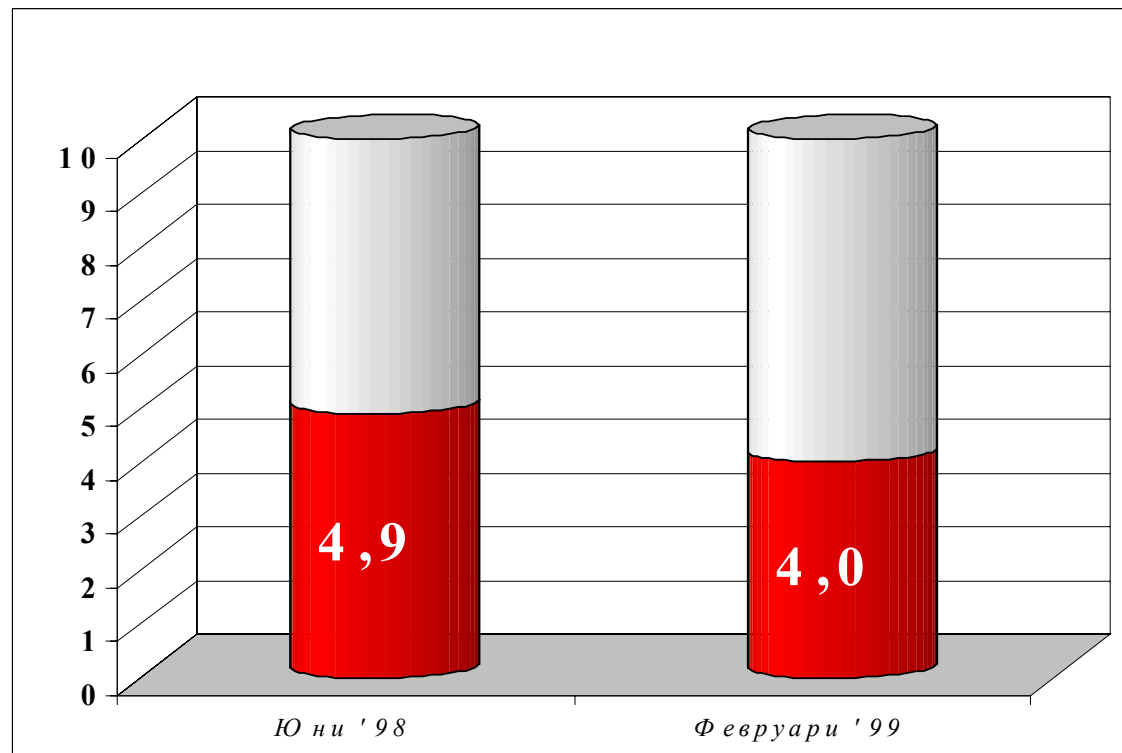
База: N = 1143

Податливост на корупция

Измерва склонността да се правят компромиси с принципите и ценностите под натиска на обстоятелствата.

Индексът на податливостта на корупция е **4.0** и отбелязва слабо намаление.

ГРАФИКА 2. ПОДАТЛИВОСТ НА КОРУПЦИЯ

База: N = 1143

КОРУПЦИОННИ ДЕЙСТВИЯ

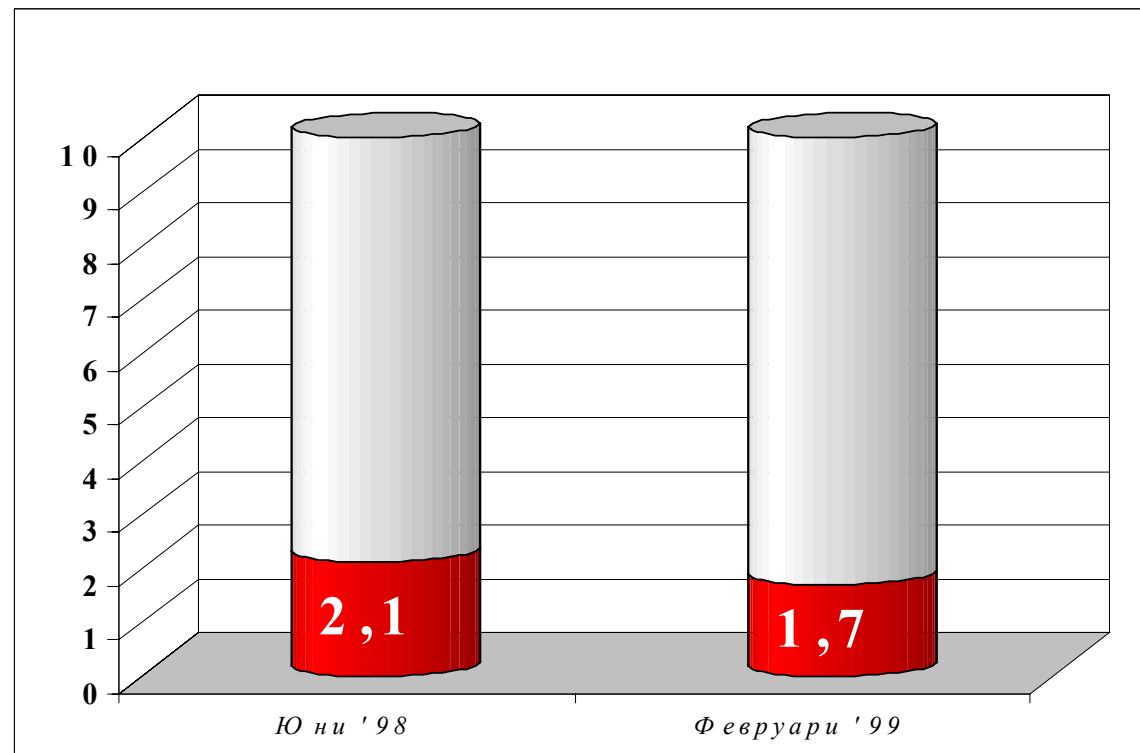
Корупционен натиск

Показва разпространеността на опитите да се корумпират служителите от обществената сфера.

Корупцията не е резултат от открита принуда. Индексът на корупционният натиск е **1.7**.

Корупционният натиск е сравнително устойчив със слаба тенденция към намаление.

ГРАФИКА 3. КОРУПЦИОНЕН НАТИСК

База: N = 1143

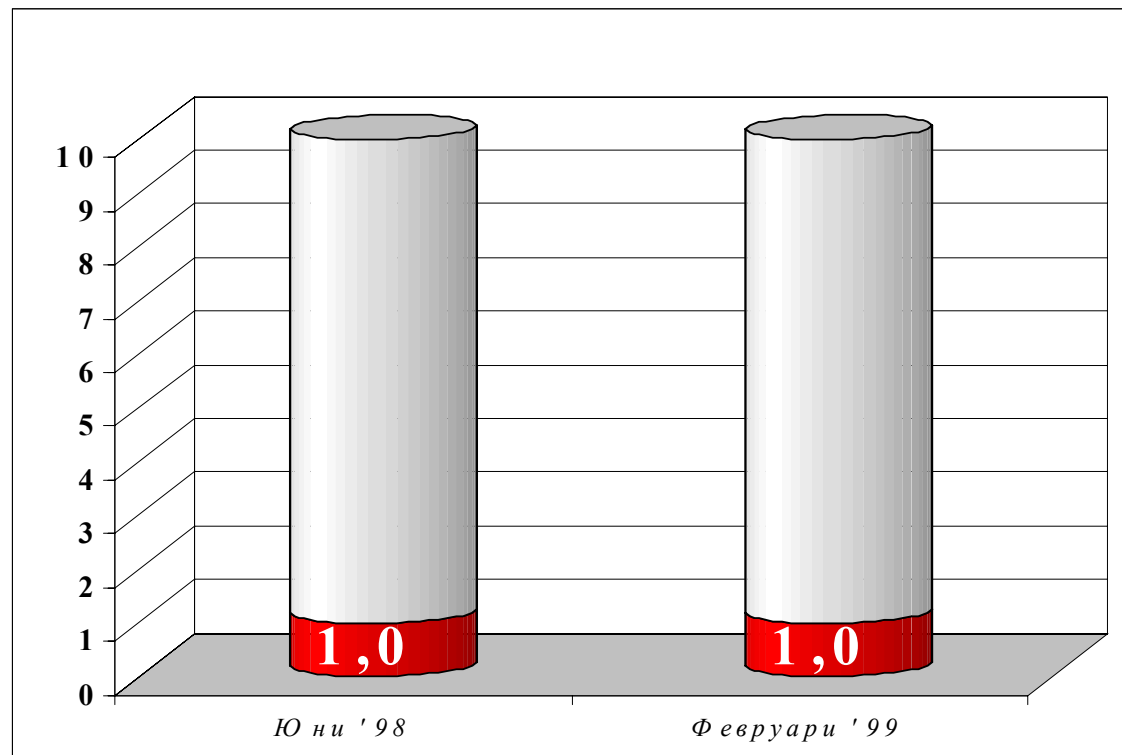
Корупционни действия

Самооценка/признание за честотата на лично участие във форми на корупционно поведение.

Индексът на корупционни действия има стойност **1.0**. Данните показват, че относително малка част от населението е въввлечено в корупция.

Индексът на корупционните действия е запазил своята стойност.

ГРАФИКА 4. КОРУПЦИОННИ ДЕЙСТВИЯ

База: N = 1143

ОЦЕНКИ ЗА РАЗМЕРИТЕ НА КОРУПЦИЯТА

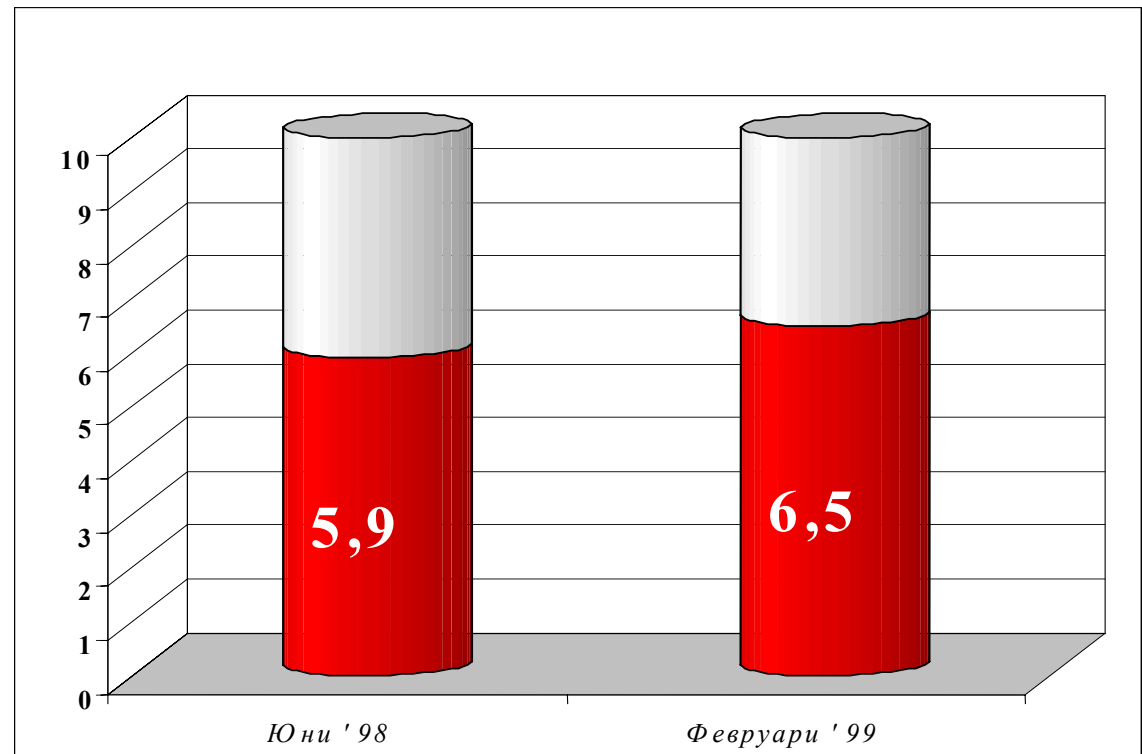
Разпространение на корупцията

Показва оценките за степента на разпространеност на корупционните действия сред служителите в обществената сфера.

Корупционното поведение се възприема като обичайна практика. Стойността на индекса е **6,5**.

Общественото мнение отчита увеличаване на разпространението на корупцията.

Графика 5. СТЕПЕН НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА КОРУПЦИЯТА

База: N = 1143

Икономическите предпоставки на корупцията имат определяща роля за нейното широко разпространение. Несъвършенствата в законодателната, административната и съдебната система също са сред най-важните фактори, влияещи върху разпространението на корупцията.

ТАБЛИЦА 2. ОСНОВНИ ФАКТОРИ, КОИТО ВЛИЯТ ВЪРХУ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА КОРУПЦИЯТА В СТРАНАТА

Стремежът към бързо забогатяване на тези, които са на власт	53,50 %
Ниските заплати	51,90 %
Несъвършеното законодателство	41,10 %
Липсата на строг административен контрол	35,20 %
Неефективността на съдебната система	26,40 %
Преплитане на служебните задължения с личните интереси	25,10 %
Моралната криза в периода на преход	19,40 %
Наследените от комунистическото минало проблеми	10,90 %
Особеностите на българската национална култура	5,70 %

Интервюираните са посочвали до три фактора, поради което сборът от процентите надхвърля 100.

База: N= 1143

Най-високи (над 5.0) са стойностите на индекса за разпространение на корупцията за социалните групи на митническите служители, лекарите и адвокатите.

Служителите в съдебната система и правоохранителните органи, заедно с бизнесмените, попадат в следващата група, за които стойността на този индекс е между 4.0 и 5.0.

Представителите на централните и местните органи на изпълнителната власт, народните представители и политиците са в групата със стойности на индекса между 3.0 и 4.0.

Най-слабо е разпространението на корупцията в сферата на образованието, медиите и неправителствените организации.

ТАБЛИЦА 3. ИНДЕКС ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА КОРУПЦИЯТА, СРЕД НЯКОИ ГРУПИ СЛУЖИТЕЛИ

Митнически служители	6,7
Лекари	5,3
Адвокати	5,0
Полицейски служители	4,8
Съдии	4,5
Бизнесмени	4,5
Данъчни служители	4,5
Прокурори	4,4
Общински служители	4,3
Следователи	4,1
Административни служители в съдебната система	3,9
Служители в министерства	3,9
Лидери на политически партии и коалиции	3,8
Народни представители	3,8
Министри	3,7
Местни политически лидери	3,3
Общински съветници	3,2
Служители или преподаватели в университети	2,9
Учители	1,9
Журналисти	1,8
Представители на неправителствени организации	1,8

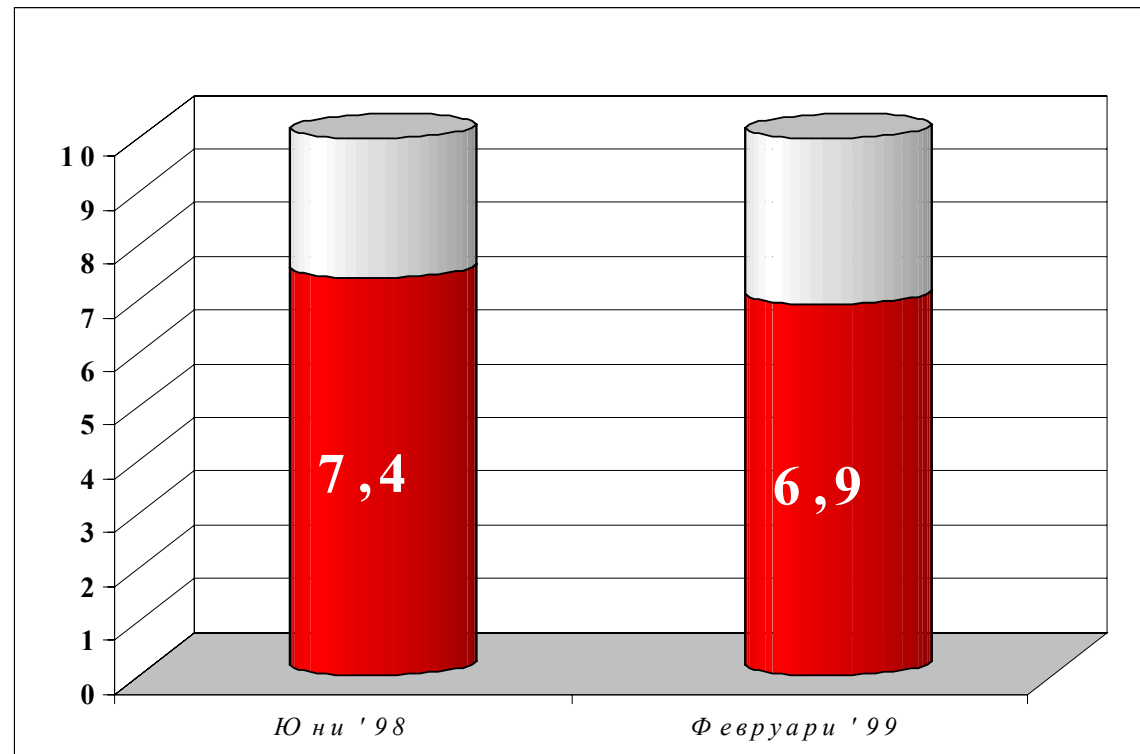
База: N= 1143

Практическа ефикасност на корупцията

Показва оценките на гражданите за степента на превръщане на корупцията в практически ефективна социална норма за решаване на лични проблеми.

Индексът има стойност **6,9**. Резултатите показват, че корупционното поведение е социално успешно.

ГРАФИКА 6. ПРАКТИЧЕСКА ЕФИКАСНОСТ НА КОРУПЦИЯТА

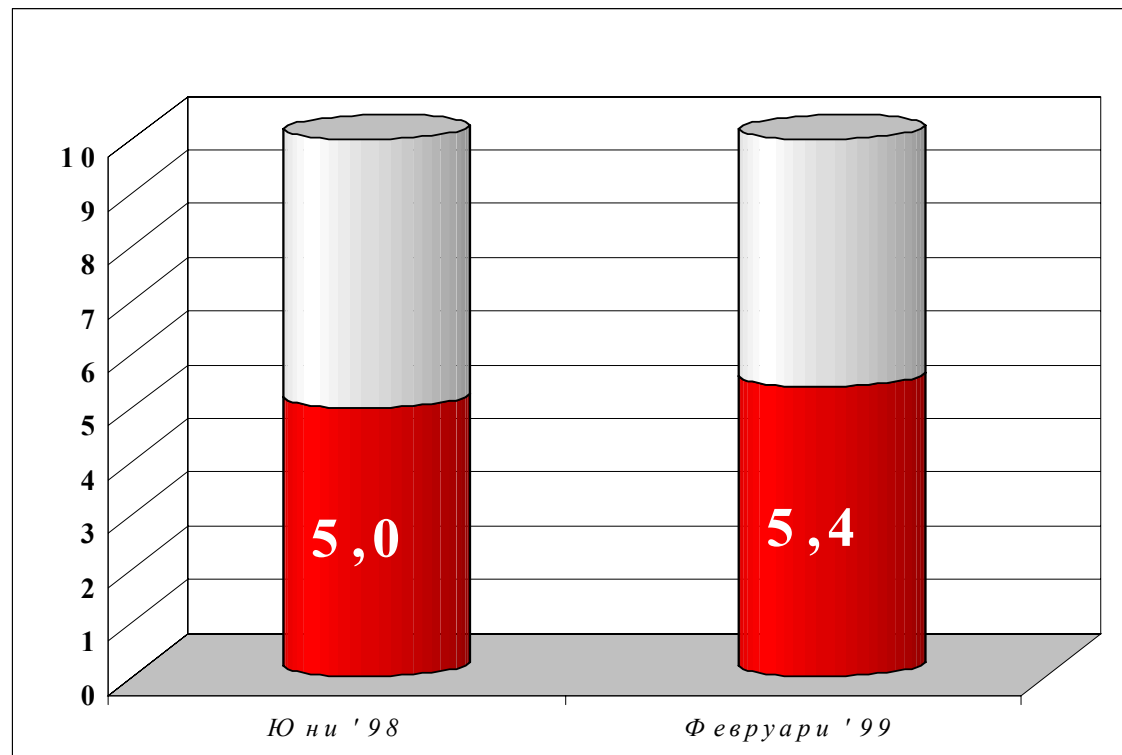
База: N = 1143

ОЧАКВАНИЯ ЗА ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА КОРУПЦИЯТА

Оценка за възможностите (потенциала) на българското общество да се справи с корупцията.

Леко е нараснал песимизмът на населението по отношение на възможността корупцията да бъде ограничена.

ГРАФИКА 7. КОРУПЦИОННИ ОЧАКВАНИЯ

База: N = 1143

Агенция “Витоша Рисърч” е специализирана в извършването на социални и маркетингови изследвания. Тя възниква като резултат от развитието на социологическата програма на Центъра за изследване на демокрацията, започнала своята дейност през 1989г.

“Витоша Рисърч” е специализирана в провеждане на изследвания в областта на приватизацията, социалната политика, икономическото, политическото и електорално поведение, ценностните ориентации и нагласи на българското население, проучването на общественото мнение, оценка на медийните аудитории и програми, рекламни изследвания и други.

Ул. Лазар Станев № 1

1113 София

Тел.: 971 3000

Факс: 971 2233

Е-поща: VR@ONLINE.BG

WWW.ONLINE.BG/VR